

OUDHEIDKUNDIGE KRONIEK

In "De Gazet van Gent" van 28 augustus 1921 verscheen van de hand van Alfons Van Werveke een bijdrage over

DE PROCESSIE VAN DE RIVE VAN ONZE-LIEVE-VROUW OP SINT-PIETERS

De 600e verjaring van de stichting van het gilde der rive van O.-L.-V. in de vroegere parochiekerk te St-Pieters, die verleden Zondag werd gevierd, noopt ons eenige regels te schrijven over die oude broederschap. Rive of rijf, fierier of fiertel zijn oude benamingen van een relikwieënkast. De wijk tusschen de vaart van de Ketelvest, de Leie en de Schelde, min een gedeelte van de Walpoort en een ander aan de Ketelbrug, die aan Gent toebehoorden, vormde eene afzonderlijke heerlijkheid. Sint-Pietersdorp, waarvan de abt van Sint-Pietersabdij de heer was, een rechtstreeksche leenman van den graaf van Vlaanderen, en die aldaar het bestuur en het lager, en het hooger gerecht uitoefende. De huidige kerk behoorde tot de abdij, evenals de gebouwen der kazerne, waar de monniken verbleven. Sint-Pietersdorp, buiten de Abdij, vormde een parochie, waarvan de kerk, in 1799 gesloopt, op het huidige plein stond, evenwijdig aan de Abdijkerk, met het koor, aan de lijn gevormd door de huidige gevels van het plein langs de kant der Schelde. In die kerk, O.-L.-V.-kerk, berustte dus een relikwieënkast met een stuk van het kleed der Moedermaagd.

De vereerders van die relikwie vormden een broederschap, verdeeld in twee afdeelingen, het gilde van binnen (de stad Gent) en het gilde van buiten (buiten Gent) dus van Sint-Pieters. Elk van de twee gilden had een deken. Als herkenningsteeken droegen de leden een bovenkleed en een kaproen van gelijken vorm en dezelfde kleur. Hun jaarlijksche feestdag had plaats den Zondag na O.-L.-V. Hemelvaart in Augustus. 's Nachts te voren, dus tusschen den Zaterdag en den Zondag, begon reeds de plechtigheid. Kort na middernacht werd een mis gedaan door den visiteerder van de kerk. Daarna ging hij uit den tempel dragende een kruis, vergezeld van een man met twee bellen en andere met licht. Stoetsgewijs, omstuwd van gildebroeders en andere geloovigen, trok men buiten de Overpoort (verkeerdelijk Heuvelpoort), kwam de Petercellepoort binnen en volgde verder den weg der processie van den Zondag. Bij uitzondering liet men toen de twee bovengenoemde poorten, die anders altijd bij het vallen van den avond gesloten werden, open met toestemming der Schepenen van Gent, die het bevel voerden over het verdedigingsstelsel der geheele stad.

Wat de eigenlijke processie van den Zondag betreft, deze lokte altijd een buitengewonen toeloop van volk. Men droeg er de relikwieënkast van O. L. Vrouw, die in de middeleeuwen bestond uit een houten kistje, waarop men in de plechtigheid een schoon overtrek legde. Wij weten dat minstens tweemaal de schepenen der stad Gent een dergelijk stuk schonken, namelijk in 1415 en in

1432. Die overtrekken bestonden uit goudlaken en franjen.

De Gildebroeders droegen de rijve of relikwieënkast, vergezeld van talrijke boetdoeners, in hun hemd met bloote beenen en voeten, van afgevaardigden der andere parochiën. In de processie waren nog te zien groepen, die gebeurtenissen van het oud en het nieuw testament speelden op sleden, de afbeelding van de hel, enz. Al die versieringen gingen echter buiten de stad niet. Het waren maar de gildebreeders en de boetelingen, die den twee mijlen langen weg volgden met de rijve, gedeeltelijk buiten de stad, zooals we reeds zeiden. In plaats echter van langs de Petercellepoort weer in te komen, trok men naar de Leie om aan den Witten Aard, waar het huidige *Pavillon de la Lys* staat. Daar was een gewad of ondiepe plaats, en men ging er met de rijve door het water en verder langs de Bijlokekaai de stad in. Negen dagen lang herhaalden de boetelingen den ommegang, doende offeranden in de kerken en de kapellen, waar men voorbij kwam, en gevende aalmoezen aan den arme.

A. VAN WERVEKE

DIT BESTAAT NIET MEER

Kasteellaan - Beluik (1862-1867). Foto Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg.